

Hendrik Johannes Terras
regionaal- ja põllumajandusminister
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
info@agri.ee

PÖÖRDUMINE seoses mee märgistamise uute nõuete rakendamisega Eestis

Austatud härra minister!

29.10.2025 saatis Regionaal- ja Põllumajandusministeerium meile dokumendihaldussüsteemi kaudu eelnõu „Põllumajandusministri 20. novembri 2014. a määruse nr 104 „Mee koostis- ja kvaliteedinõuded ning toidualase teabe esitamise nõuded“ muutmise“ arvamuse avaldamiseks.

3.11.2025 saatis Eesti Kutseliste Mesinike Ühing ministeeriumile palutud arvamuse ja tegi ettepaneku, et Eesti valiks direktiivis (EL) 2024/1438 lubatud rangema variandi, st **meesegude kõigi päritoluriikide osakaalud peavad olema märgitud protsentides.**

Paraku oli sektori kaasamine vaid näiline – ministeerium küsis küll sektori seisukohta, kuid tegelikult ei ole mesinike ettepanekuga arvestatud.

Seetõttu otsustas Eesti Mesinduskogu oma erakorralisel koosolekul 26.11.2025, et on mõõdapääsmatu Teiega võimalikult kiiresti kohtuda, et arutada mee märgistamise uute nõuete (direktiiv (EL) 2024/1438) rakendamist Eestis ja ministeeriumi koostatud eelnõu sisu, eriti eelnõu paragrahv 1 punkt 7 küsimuses.

Mesinduskogu selge mandaat

Mesinduskogu erakorralisel koosolekul lepiti kokku järgmises.

- Eesti Mesinduskogu kui sektori esindusorganisatsioon toetab selgesõnaliselt ainult direktiivi (EL) 2024/1438 rangemat rakendusvarianti, mille kohaselt märgitakse mee etiketile kõik päritoluriigid koos nende osakaalude ja lubatud $\pm 5\%$ tolerantsiga, tuginedes ettevõtjate jälgitavusdokumentidele.

- Mesinduskogu ei toeta ühtegi leebemat, vähesema läbipaistvusega lahendust, mis lubab päritoluteavet osaliselt varjata või vähendab tarbija võimalust saada toodete päritolu kohta selget teavet.

- Ministeeriumi koostatud eelnõu, mis lähtub lihtsustatud ehk leebemast variandist, ei ole kooskõlas Mesinduskogu liikmete ühehäälese seisukohaga.

Mõistame koalitsioonileppes tulenevat üldist loogikat (võtta ELi õigus üle Eestile sobivaimal moel), et soovitakse rakendada võimalikult lebeid nõudeid. Kuid siin on tegemist olukorraga, kus Eestile sobivaim viis on kehtestada rangemad nõuded vastavalt

sektori soovile. Ka Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda peab siin vajalikuks rangemate nõuete kehtestamist, kuna sellega kaitseme Eesti oma tootjate huve.

Leiame, et mee märgistamise puhul on tegemist ka Eesti mesindussektori konkurentsivõime, toiduturu läbipaistvuse ja riigi mainega laiemalt. Järgnevalt toome välja oma seisukohad.

1. Eesti maine mee võltsimise vastase võitluse eestvedajana

Eesti mesinikud ja nende ühendused on viimastel aastatel teinud erakordset tööd mee võltsimise, meesegude koostisosade päritolu läbipaistmatuse ja odava importmee probleemide tõstatamisel Euroopa Liidu tasandil. Eesti on rahvusvahelistes aruteludes olnud rangemate ja läbipaistvust suurendavate lahenduste toetaja.

2025. aastal omistati aasta põllumehe tiitel mesinikule - ka see rõhutab mesinduse olulisust Eesti põllumajanduses ja avalikkuse silmis.

Selles kontekstis tekib paratamatult küsimus, millise signaali annab avalikkusele Eesti riik, kui mee märgistamise rakendamisel valitakse sisult leebem variant? Me ei ole nõus astuma tagasi positsioonilt, mis on saavutatud meie mesinike järjekindla tööga. Leebe variandi kehtestamine lõhub Eestist seni kujunenud kuvandit kui mee võltsimise vastase võitluse ja ausa toidu tootmise eestvedajat.

2. Lihtsustatud märgistuse mõju turule

Lihtsustatud märgistuse korral suureneb oht, et Eesti turule jõuab rohkem odavat segumett, mille päritolu ei ole tarbijale selgelt arusaadav. See võib:

- vähendada tarbija võimalust teha teadlikke valikuid;
- halvendada kodumaise mee konkurentsipositsiooni, võrreldes odavate importsegudega;
- soodustada Eesti kui überpakendamise ja mitte lisandväärtust loova tootmise sihtriigi maine kujunemist.

Meile teadaolevalt on teatanud mitmed Euroopa Liidu liikmesriigid, sealhulgas Hispaania, Saksamaa, Soome, Poola ja Prantsusmaa, et nad ei kasuta direktiivis võimaldatud erandit, vaid rakendavad rangemat, st kõikide meesegu koostisosade päritoluriikide ja protsentide märkimise varianti. See tähendab, et rangema lahenduse valimisel ei oleks Eesti üksik, vaid liiguks esirinnas koos nendega, keda peetakse ELis läbipaistvama mee märgistamise eestvedajateks.

Kui ministeeriumi tegelik eesmärk oleks nii halduskoormuse vähendamine kui ka võltsingute ja vaidluste miinimumini viimine, oleks kõige otstarbekam lahendus keelata erinevat päritolu mete omavaheline segamine. Sel juhul oleks märgistus üheselt lihtne – ühe päritoluriigi mesi – ning vajadus keerukate segureeglite ja protsentide järele kaoks. Praegune eelnõu keskendub aga just segumee lihtsustatud märgistamisele, mistõttu on keeruline nõustuda väitega, et eesmärgiks on eeskätt bürokraatia vähendamine, mitte odava segumee eelistamine läbipaistvuse arvelt.

Eesti mesinike jaoks ei ole päritolu ja päritoluprotsentide täpsem märkimine ebaproportsionaalne lisakoormus, sest tootmise maht, päritolud ja partiid on niigi dokumenteeritud. Seetõttu tekib küsimus, kelle halduskoormust valitud lahendus tegelikult vähendab.

3. Laborite roll ja jälgitavus

Teadaolevalt puudub laboritel reaalne võimekus määrata mee päritoluriikide osakaalu 5% täpsusega. Samas ei ole sellist analüütilist täpsust ka direktiivis (EL) 2024/1438 nõutud. Direktiivi loogika on vastupidine: päritolu protsentide aluseks on ettevõtja enda jälgitavusdokumentatsioon (ostu- ja müügiarved, partiide liikumise arvestus, laoseisud) ning $\pm 5\%$ tolerants on halduslik varu, mis arvestab tehnoloogilisi ja logistilisi erinevusi.

Laborianalüüsid on olulised eelkõige neil juhtudel, kui tekib kahtlus võltsimises või ebaõiges märgistuses (näiteks suhkruisirupi lisamine või tegelik päritolu ei ühti dokumentidega). Seetõttu ei ole laborite mõõtevõimekus argument, millega õigustada vähem läbipaistva märgistamisvariandi valikut. Vastupidi – direktiivi eesmärgiks on tagada, et mee päritoluteave oleks dokumentaalselt kontrollitav ning et liikmesriigid rakendaksid seda põhimõtet sisuliselt, mitte vormiliselt.

Kiire kohtumise möödapääsmatus

Arvestades eeltoodut, näeb Eesti Mesinduskogu, et on möödapääsmatu kohtuda Teiega esimesel võimalusel. Soovime:

- esitada Mesinduskogu erakorralise koosoleku otsused ja seisukohad;
- selgitada, miks kavandatud leebem märgistusvariant ei ole sektori jaoks vastuvõetav;
- arutada võimalust, et Eesti rakendab ainult rangemat, täieliku päritolu- ja protsendimärgistusega varianti või kaalub veelgi selgemat lahendust, kus keelatakse eri riikidest pärit mete segamine.

Täname ette võimaluse eest väljendada ja põhjendada veelkord selgelt sektori ühist seisukohta ning olla kaasatud sisulisse dialoogi, et saaksime koostöös teha mesindussektorit ja kogu Eestit mõjutavaid muudatusi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mario Kalvet, kirja koostaja, Eesti Mesinduskogu liige ja Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu juhatuse liige ja

Aleksander Kilk, Eesti Mesinduskogu liige ja Eesti Mesinike Liidu juhatuse aseesimees

Eesti Mesinduskogu liikmete (Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu, Eesti Mesinike Liidu, Eesti Mesilaste Tõuaretajate Seltsi, Eesti Mahemesinike, Eesti Meetootjate Ühenduse, Tallinna Mesinike Seltsi, Põltsamaa Mesinike Seltsi ja Saaremaa Meetootjate Ühingu) nimel